Bijlage VMBO-KB

2021

tijdvak 1

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Bronnenboekje

bron 1
Een artikel uit de nieuwe Grondwet van 1848:

> De leden van de Tweede Kamer worden in kiesdistricten gekozen door mannen die een bepaald bedrag aan belasting betalen.

bron 2
Bij de opening van een nieuwe spoorlijn in 1861 werd een lied voor koning Willem III gezongen. Hieronder staat een deel uit dat lied:

> Te voet is goed
> te paard is beter
> maar wie nu door de wereld wil reizen
> niet lui en niet sloom
> die reist met stoom!

bron 3

onderdeel 1
Een deel uit een lied (1916):

> Wij hoorden nu zo onverwacht,
> je krijgt vier ons brood per dag.
> Dus heb je dan de broodkaarten vergeten,
> zit je heel de dag zonder eten.
> Geen rijst of zeep zonder kaarten,
> het gaat nu raar hier op deze aarde.

onderdeel 2
Een tip uit een boek (1917):

> **Efficiënt voedsel bereiden met behulp van een hooikist**
>
> Een hooikist is een houten kist waarin een dikke laag hooi tegen de zijwanden wordt aangedrukt.
> Kook een pan met aardappelen 5 à 10 minuten op het vuur en plaats de hete pan in de hooikist. Het hooi houdt de warmte vast. De aardappelen worden op deze manier gaar zonder dat er veel brandstof voor nodig is.

bron 4
Vijf gebeurtenissen die horen bij de steenkolenmijnen in Limburg:

1903 Er wordt een vakbond voor katholieke mijnwerkers opgericht.

1909 Er wordt een socialistische vakbond voor mijnwerkers opgericht.

1910 De politiek leider van de socialisten houdt een toespraak voor de Limburgse mijnwerkers.

1917 Er is een grote mijnwerkersstaking georganiseerd door de socialistische vakbond. De christelijke vakbond doet niet mee aan deze staking.

1918 De protestantse mijnwerkers richten een eigen vakbond op.

bron 5
Een poster uit Nederland (1918):

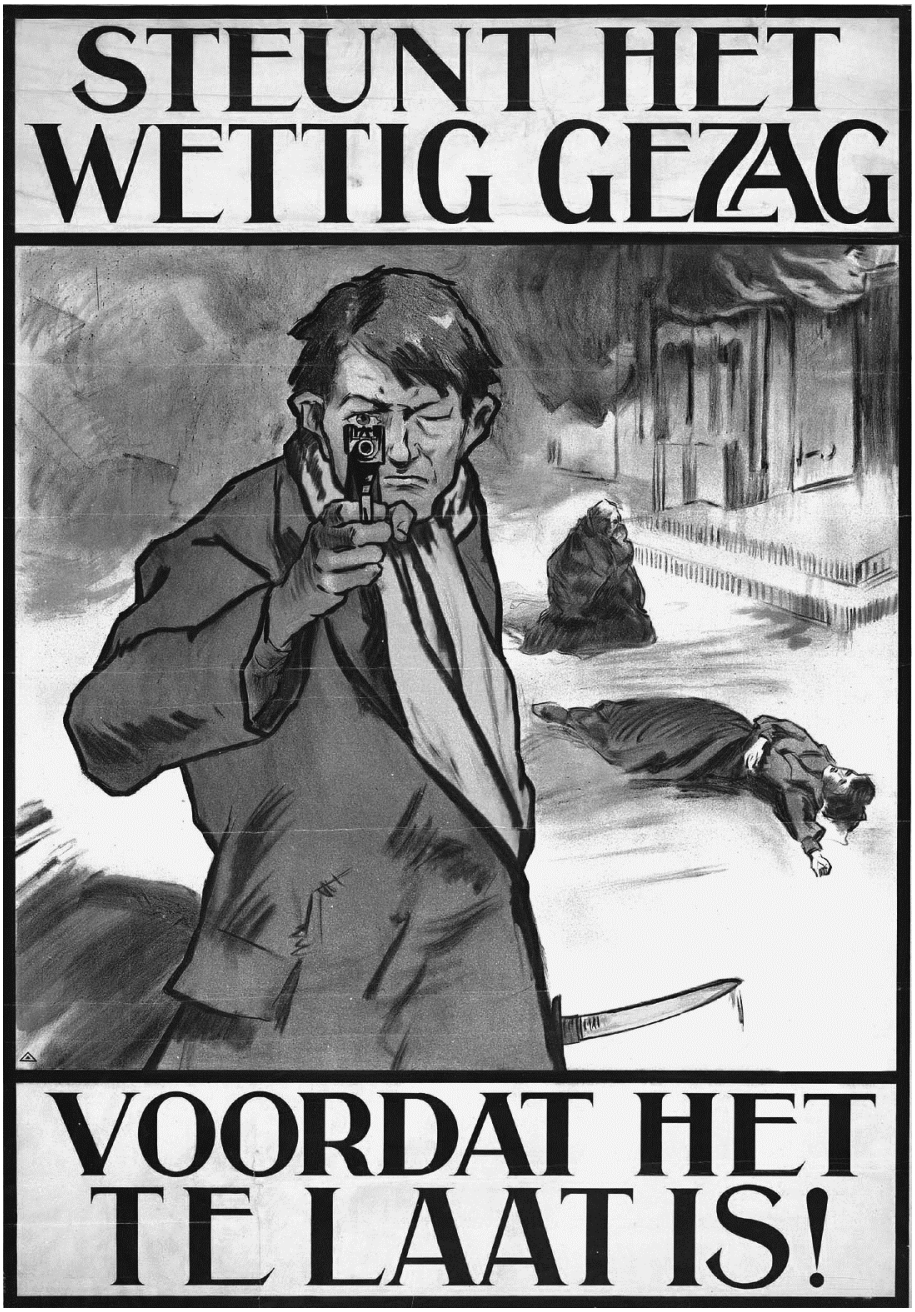

Toelichting
Op de poster staat: Steunt het wettig gezag voordat het te laat is!
De persoon met het pistool in zijn hand heeft een rode sjaal om zijn nek.

bron 6
Een Amerikaanse propaganda-tekening met vechtende soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog:

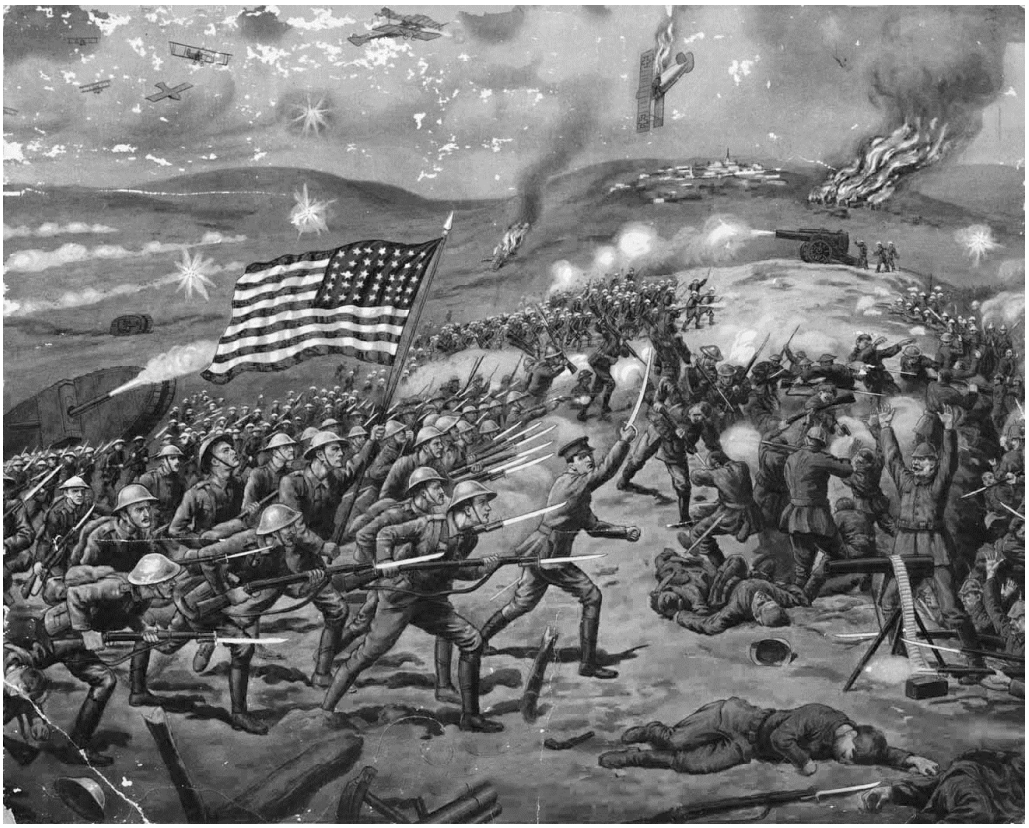

bron 7
Een kaart van Europa na de Eerste Wereldoorlog:

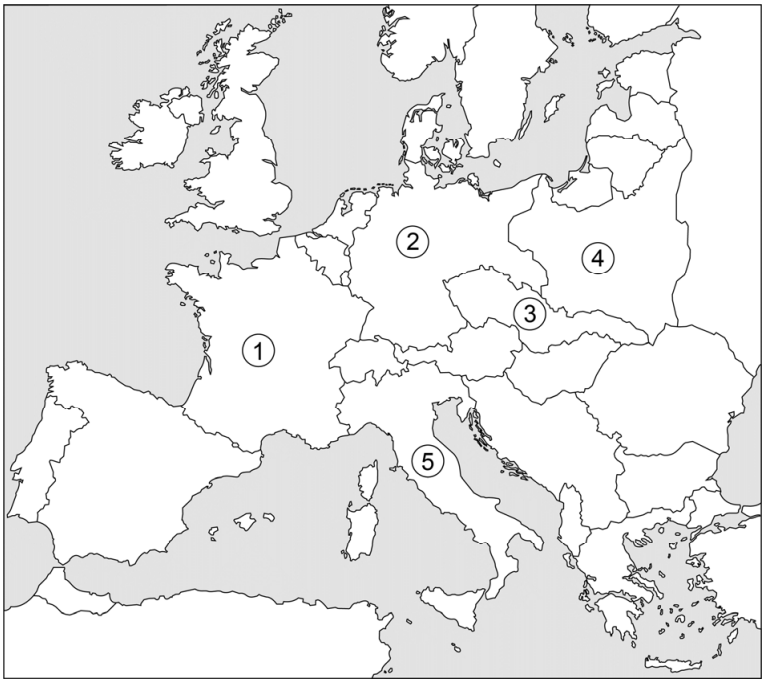

bron 8
Uit een Duitse wet (1936):

1 De Hitlerjugend is de belangrijkste organisatie voor Duitse kinderen.
2 De hele Duitse jeugd moet opgevoed worden volgens de ideeën van het nationaal-socialisme.

bron 9
Een politieke spotprent over de Tweede Wereldoorlog met als titel *Gelijkgeschakeld:*

Toelichting
Op de tekening staat een Duitse officier die bevelen geeft. Op de tafel liggen papieren met de namen van bekende kranten uit die tijd.

bron 10
Twee foto's uit de Tweede Wereldoorlog:

foto 1
Een vrouw en een man vervalsen persoonsbewijzen:

foto 2
Nederlandse vrijwilligers in het Duitse leger:

bron 11
De koningin van Nederland spreekt het Nederlandse volk toe via Radio Oranje, op 25 december 1943:

> Het is donker op ons kerstfeest. Maar als we verder kijken dan de moeilijkheden van dit moment, dan zien we veel tekenen van de naderende overwinning. Moedige onvermoeibare strijders voor vrijheid en voor recht: nog een laatste worsteling en de vijand zal verslagen zijn!

bron 12
Hieronder en op de volgende pagina staan in totaal drie foto's van gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog:

foto 1
D-Day

foto 2
Pearl Harbor

foto 3
Slag bij Stalingrad

bron 13

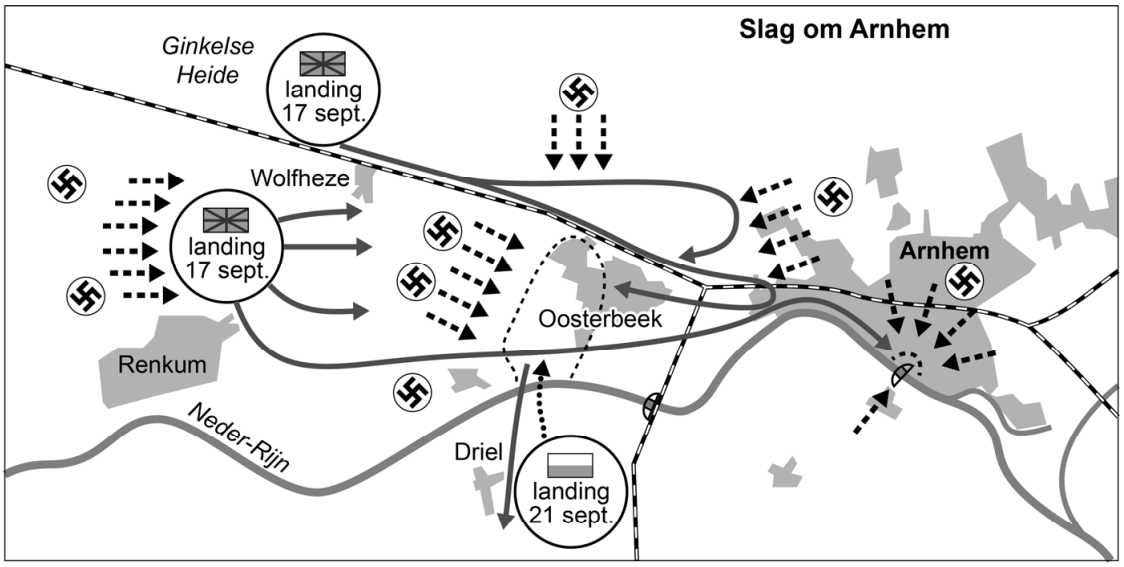

Legenda:
Britse soldaten
Poolse soldaten
Duitse soldaten

bron 14

Het aantal sterfgevallen per 1000 mannen in de steden van West-Nederland, in de periode 1944-1946:

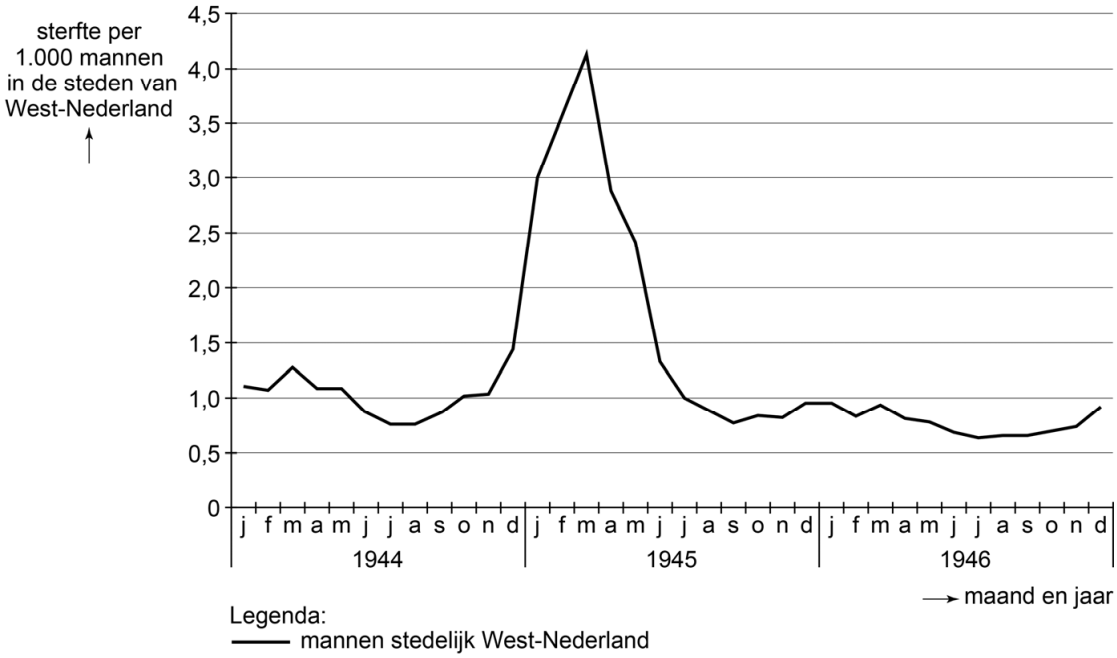

bron 15

In Indonesië wordt de Nederlandse vlag voor de laatste keer naar beneden gehaald (1949):

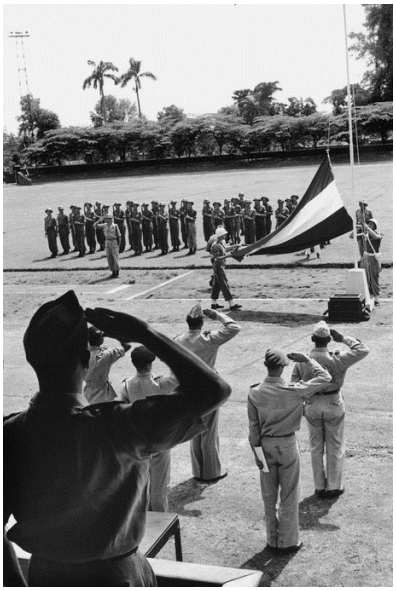

bron 16
Een beschrijving van de Hongaarse Opstand:

> Op 23 oktober 1956 kwam de bevolking van Hongarije in opstand. De Sovjet-Unie greep hard in onder leiding van Chroesjtsjov. Het Sovjet-leger viel Hongarije binnen en de opstand werd snel neergeslagen.
> De Hongaarse opstandelingen hoopten nog dat de NAVO hen zou helpen en een tegenaanval zou inzetten, maar dat gebeurde niet.

bron 17
Een reclameposter van een merk frisdrank:

Een poster van een populaire Hollywoodfilm:

Toelichting
Op de eerste poster staat: Drink Coca-Cola, heerlijk en verfrissend.
Op de tweede poster staat: Roy Rogers, de koning der cowboys.

bron 18
Een poster (1974):

Toelichting
Op de poster staat: Wij vrouwen eisen: Abortus in het ziekenfondspakket (= een soort ziektekostenverzekering).
Abortus uit wetboek van strafrecht. Vrouw beslist.

bron 19
Een dagboekfragment:

Het is donderdagavond 9 november. Ik ga voor de tv zitten om naar de wekelijkse persconferentie van de DDR-regering te kijken. Een journalist op televisie vraagt wanneer de nieuwe reisregeling voor Oost-Duitsers ingaat. “Dat geldt, voor zover ik weet, vanaf nu”, is het onverwachte antwoord van een medewerker van de DDR-regering.
Ik ga vroeg naar bed. Ik zie het morgen allemaal wel. Plotseling hoor ik vuurwerk. Ik kleed me snel aan en ga naar buiten. De straten staan stampvol met mensen en auto’s die op weg zijn naar de grensovergang. Tienduizenden mensen zijn op de been, iedereen is opgelucht en vrolijk. Als ik bij de grensovergang aankom, zie ik dat de versperringen opzij zijn geschoven. Iemand naast mij loopt juichend over de grens. Wat een nacht!

bron 20
Uit een krantenbericht (1999):

> Joegoslavië viel uit elkaar omdat de inwoners van Servië, Slovenië, Kroatië, Bosnië en Kosovo ieder opkwamen voor hun eigen, onafhankelijke staat. Die staat moest liefst zo min mogelijk gehinderd worden door verschillende bevolkingsgroepen. Zo kwam aan het eind van de twintigste eeuw het oude kwaad in Europa weer terug.